

Кіндратівська альфа і омега

Наприкінці 2014 року Кіндратівська школа відзначила сторічний ювілей

Тетяна ГОЛУБ

СЕЛО Кіндратівка, засноване як господарські угіддя сумського полковничого роду КОНДРАТЬЄВИХ на одному з витоків малої річки Синяк, відоме з др. пол. XVII ст. За сучасним територіально-адміністративним поділом село належить до Сумського району Сумської області, розташоване за 30 км на північний захід від Сум та за 3 км від кордону з РФ. Кіндратівка - село українське, хоча у найближчій Костянтинівці більшість населення - етнічні росіяни. Наразі населення Кіндратівки - 862 жителя.

Тайна дореволюційних архівів

У козацькій Україні здавна існував такий звичай: при церкві обов'язково була школа, де дітей навчали грамоті та слову Божому. Втім у Кіндратівці храму не було і, вочевидь, церковнопарафіяльної школи також.

ФОТО О. БЕЛЯВСЬКИЙ

▲ СТАРА І НЕПОТРІБНА. Сьогодні ці вікна віддзеркалюють пустку, а були часи - у класах дзвінку лунали голоси

Кіндратівки - славетна людина! Скількох учнів навчила грамоті, а отже - дала путівку в більш можливе життя. Вчителька Сагайдакова беззмінно, від 21 жовтня 1891 р. по 15 листопада 1916 р., працювала у Кіндратівському училищі. Її 25-річна «добросовісна служба» була відзначена грошовою премією Сумської повітової земської управи.

Шкільні реформи - ідеологічні платформи

Якраз перед Другою світовою війною Кіндратівську чотирикласну школу реорганізували в семирічку. Під час німецької окупації школа продовжувала навчати дітей, що цікаво, за радянськими підручниками, в яких, щоправда, густо закреслювали Леніна-Сталіна й розповіді про компартію. Навчання проходило у пристосованому приміщенні, бо власне шкільну будівлю німці зайняли під штаб. Вочевидь, саме з цієї причини школу під час окупації не

всім грамоти та слову Божему. Втім у Кіндратівці храму не було і, вочевидь, церковнопарафіяльної школи також.

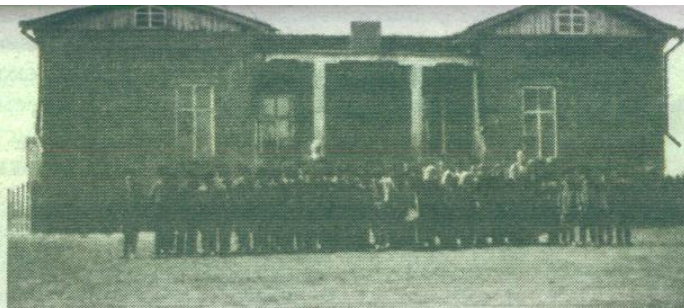
А от сусідня Костянтинівка, де сільська громада також була не настільки заможною, щоб збудувати церквицю, все ж власне училище мала (з 1850 р.), відкрите і утримуване щедротами землевласника князя ГОЛЩИНА.

У Кіндратівці ж перші архівні згадки щодо шкільництва датуються 16 вересням 1875 р. – мова йде про розпорядження Сумського повітового земства щодо призначення графа Павла Сергійовича СТРОГАНОВА опікуном Кіндратівського земського училища (школи). Зауважимо, діючого училища! Отже, навчальний заклад було відкрито між 1867-1875 роками. Себто «шкільна наука» у Кіндратівці розпочалась 140 років тому!

Починаючи з 1914 р. в Кіндратівській школі відбулось 89 випусків, атестат про освіту отримали 5 тис. учнів

Та найперша школа простояла до 1914-го року, потім стару будівлю розібрали на будматеріали, а на її місце стараннями щедрого мецената Павла СТРОГАНОВА побудували школу нову. На цю споруду граф, крупний у Сумському повіті землевласник, якому зокрема належали заможні села Хотінь, Писарівка та Яструбине, жертвував солідний, як на ті гроші, капітал – 1498 царських рублів 40 копійок. Коштів вистачило, аби закупити якісну цеглу, вапно, залізо на дах та лісоматеріали. За такі щедроти опікунові училища графа Стро-

віддзеркалюють пустку, а були часи – у класах дзвінко лунали голоси школярів, сходами тупотіли дитячі ніжки

▶ ПОЧАТОК ВІДЛІКУ. Найперше Кіндратівське земське училище (світлина кінця XIX ст.). Можливо, серед учнів - легендарна вчителька Наталя Сагайдакова

ганову 22 квітня 1879 р. повітове земство оголосило урочисту подяку.

У старі часи, так само як і нині, бюджетних грошей на освіту не вистачало. Щоправда, основне навантаження щодо фінансування земських училищ покладалося не на батьків, а на заможних опікунів. Це була почесна і клопітка робота.

Відомо, що у 1885 р. перший опікун Кіндратівського училища Павло Строганов через свій поважний вік відмовився від цієї місії. Його наступником спершу став відомий у повіті меценат, землевласник, очільник дворянства А. А. САВИЧ, згодом меценати і заможні буржуа В.К. ШТЕРНЕР та П.І.ЗУБЕР.

«Азь, буки, веди... ехали медведи»

Шкільний рік у дореволюційній Кіндратівці, власне, як і в усіх земських училищах, розпочинався 15 вересня і завершувався 1 черв-

ня. Екзамени складали вже з половини травня. Чому такий поспіх? Все дуже просто: з настанням польових робіт батьки забирали дітвору зі школи, бо в селянській родині діти були найпершими помічниками - разом із дорослими трудилися на нивці, поралися біля худоби.

До першого класу брали з восьми років, але якщо дитина була тямущою, то й із семи. Заняття у народних школах тривали по 4-5 годин на день. Це разом із часом, відведеним на гімнастичні вправи та сніданок-перепочинок.

На дореволюційній світлинці, що зберігається у шкільному музеї, поряд із дітьми, вочевидь, увіковчена перша кіндратівська вчителька Наталя Яківна САГАЙДАКОВА. Для

ваному приміщенні, бо власне шкільну будівлю німці зайняли під штаб. Вочевидь, саме з цієї причини школу під час звільнення села у 1943 р. влучно обстрілювала наша далекобійна артилерія – залишились тільки стіни. Відбудували заклад у 1955 році.

У 50-60-х рр. у школі – тепер уже восьмирічці - навчалось аж (!) 384 учні, довелося навіть вводити паралельні класи. Педколектив складався з 18 вчителів, більшість – чоловіки-фронтовики. Післявоєнний голод 1946-1947 рр. посиротив багатьох дітей, для них при колгоспі було створено «патронат». Жилось у ньому сутужно.

З 1955 до 1971 р. до складу школи входила Андріївська шкільна філія, а до 1968-го Костянтинівська.

На початках української Незалежності Кіндратівка мала нову сучасну будівлю школи, зведену за підтримки місцевого сільгосппідприємства ім. Кірова. Урочисте відкриття відбулось 30 грудня 1994 р. Традиції меценатства продовжуються й тепер: активно підтримує школу місцева агрофірма «Лан» (керівники С.Є. КІРІЧЕНКО та С.М. ІВАНЧЕНКО).

Нині у Кіндратівці загальноосвітня школа I-III ступенів, навчається 89 учнів. **✎**

ДОСЬЄ

СТАНOM НА 1867 р. у Сумському повіті налічувалось 25 земських училищ, з них у повітовому м. Суми - 3 приходських та 2 приватних. Повітові сільські училища були у Верхній та Нижній Сироватках, Стецьківці, Юнаківці, Хотіні, Біловодах, Терешківці, Яструбиному, Залізняку, Степанівці, Могриці, Миколаївці тощо.

ЗА АРХІВНИМИ ДАНИМИ, на 1864 р. у власницькому селі Кіндратівка Сумського повіту Харківської губернії мешкало 1124 особи (з них 552 чоловічої статі). Станом на 1914 р. село відносилось до Хотінської волості Харківської губернії, кількість мешканців зросла до 2293.